

[Axel Ivan Pedersen.]

som man har gjort visse steder, lejligheder og parcelhuse, som ingen — eller så godt som ingen — er i stand til at betale, så man er kommet i den paradoksale situation, at der er bolignød, selv om der står i snesevis af lejligheder og huse ledige.

Når det derfor er tanken at videreføre frigivelsesprocessen ved udstedelse af et nyt frigivelsescirkulære, som ministeren bebudede, kan jeg kun sige, at det glæder mig, at dette bliver fulgt op af et forslag om at udvide rammen for det sociale byggeri — det eneste område, på hvilket man hidtil har sat noget ind på at bygge til overkommelige huslejer. Det er blot et spørgsmål, om den foreslåede forøgelse ikke ligger i underkanten af, hvad vi i socialdemokratiet må anse for rimeligt. Den i boligloven af 1958 fastsatte sociale kvota på 10.000 boliger blev fastsat på grundlag af en årlig boligproduktion på ca. 22.000 boliger. Vi er nået op på over 33.000 boliger færdiggjort om året og kommer for indeværende år endnu højere, så det havde ikke været unaturligt, om den sociale kvota var forhøjet med 50 pct. i forhold til 1958, selv om en sådan forhøjelse vel nok måtte aftrappes over en 3-årig periode.

Det må imidlertid ikke opfattes som en kritik af forslaget, men som et hjertesuk, også fordi hele forøgelsen synes at skulle komme det, man kalder industrialiseret byggeri, til gode. Jeg er helt på det rene med, at en virkelig forøgelse af byggekapa- citeten går gennem rationalisering og industrielt byggeri, men jeg vil dog gerne pege på, at der inden for det mere traditionelle byggeri er en udvikling i gang, så man også på dette område kan forøge kapaciteten. Jeg synes, det var rimeligt, at dette traditionelle byggeri i sine bestræbelser for at følge udviklingen op også fik en chance gennem en forøget byggekquota og langtidsaftaler, således at man kan få lejlighed til at vise, at man kan følge med såvel i teknisk som i økonomisk henseende. I sidstnævnte henseende har det utraditionelle byggeri hidtil i for ringe grad vist sin konkurrenceevne, men måske vil en forlængelse af planlægningsperioderne med de foreslåede 2 år støtte sagen og sætte sine spor i en nedbringelse af byggepriserne. Det er også det, boligministeren tilstræber med sine forslag

om at billiggøre byggeriet, og det kan jo ikke nægtes, at planlægning på længere sigt i forbindelse med mere rationelle bygge- metoder, enten det så bliver traditionelt eller såkaldt utraditionelt byggeri, måtte kunne give den ønskede virkning.

Men planlægning alene gør det ikke. Der må også være en vis kontinuitet i selve byggeprocessen, en vis rytme, og den må alle de, der deltager i arbejdet, være med til at skabe.

Når talen i øvrigt drejer sig om tradi- tionelt byggeri, har jeg mærket mig, at ministeren i sin fremsættelsestale gjorde nogle bemærkninger med henblik på lovens § 20, og jeg vil gerne have bekræftet af den højtærede boligminister, at det er rigtigt, når jeg har forstået det således, at han ikke vil udelukke, at det traditionelle byggeri kan komme i betragtning inden for de fastlagte rammer og i langtidsaftaler. Det ville jo unægtelig være rart, hvis den udvikling, vi har været vidne til i alle andre grene af produktionslivet, en udvikling, der har billiggjort varerne og givet det resultat, at de flest mulige har haft en chance for at dække deres behov, også blev almindelig inden for så elementært et område som boligen.

Man må imidlertid gøre sig klart, at det ikke er byggeomkostningerne som sådanne, der alene er afgørende for boligudgiftens størrelse. Grundudgifterne spiller også en betydelig rolle. Men de såkaldte kapital- udgifter udgør jo en overvejende del af selve boligudgiften, og det er et forhold, der nok kan give anledning til overvejelse.

Jeg vil i øvrigt i forbindelse med spørgs- målet om byggerytme gerne pege på beti- meligheden af, at datoen for påbegyndelse af vinterbyggeri rykkes frem. På baggrund af den diskussion, der blev ført her i salen tidligt på året, nærmere betegnet i vinter, om vinterledigheden i byggefagene, burde byggetilladelser behæftes med en klausul om, at det pågældende byggeri skal iværk- sættes inden for en bestemt tidsfrist.

Det spørgsmål, som jeg nævnte med hen- syn til kapitaludgifterne, vil jeg i øvrigt gerne uddybe med nogle flere bemærknin- ger. En af årsagerne til, at vi har de lave obligationskurser, som vi har i øjeblikket, er jo det kolossale udbud af obligationer, der finder sted. Vi har en obligationsmasse på